



Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

- ✓ Να διαβάζεις και να ακολουθείς οδηγίες κατασκευής.
- ✓ Να διαβάζεις και να ακολουθείς τους κανόνες ενός παιχνιδιού.
- ✓ Να δίνεις οδηγίες κατασκευής προφορικά και γραπτά.
- ✓ Να σχηματίζεις τον αόριστο χρόνο των ρημάτων σε -ω.
- ✓ Να ξεχωρίζεις μεταξύ τους τα της, τις και στις.
- ✓ Να συνδέεις προτάσεις με το και.

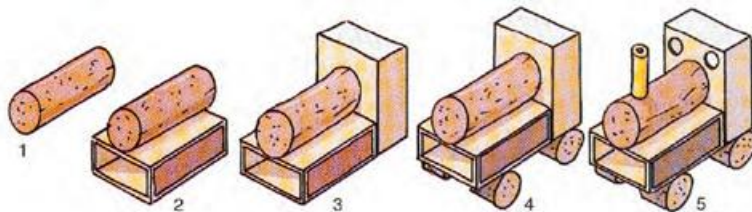
Η βαβυλωνία

Μαζευτήκαν τα παιδιά
στην αυλή να παίξουν.
Τι παιχνίδι άραγε
να πρωτοδιαλέξουν;

Θέλετε τ' αγάλματα;
Τη μακριά γαϊδούρα;
Την τυφλόμυγα, το μπιζ,
το ρολόι, τη σβούρα;

Ντίνα Χατζηνικολάου

- ☀ Ποια παιχνίδια αναφέρει το ποίημα;
- ☀ Ξέρεις πώς παίζονται;



Γράψε στο τετράδιό σου τις οδηγίες για την κατασκευή της ατμομηχανής.

- Παρατήρησε τις εικόνες και πες:
- ☀ Τι νομίζεις πως δείχνουν;
 - ☀ Τι μας λένε να κάνουμε;

Οδηγίες για την κατασκευή ατμομηχανής

Τι χρειάζεστε:

2 φελλούς

1 σπирτόκουτο

Ψαλίδι

Κόλλα

1. Παίρνετε έναν φελλό.

2. Κολλάτε τον φελλό πάνω στο εξωτερικό μέρος του σπирτόκουτου.

3. Στη συνέχεια τα κολλάτε στο εσωτερικό μέρος του σπирτόκουτου.

4. Κόβετε τον δεύτερο φελλό σε τέσσερα κομμάτια και τα κολλάτε στο κάτω μέρος.

5. Ανοίγετε δύο τρύπες πάνω στην ατμομηχανή και κολλάτε ένα μικρό κομμάτι από καλαμάκι για φουγάρο.



Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας



1

Τα παιδιά της τάξης αποφάσισαν να παρουσιάσουν στην εφημερίδα τους διάφορες ιδέες για την κατασκευή παιχνιδιών. Διάβασε παρακάτω μία από αυτές.

Λαγουδάκια στη σειρά

Τι χρειάζεστε

- μια κόλλα χαρτί
- ψαλίδι
- χρωματιστά μολύβια.

- ✓ Διπλώνετε ένα χαρτί στα δύο.
- ✓ Το ξαναδιπλώνετε στα δύο.
- ✓ Το διπλώνετε στα δύο άλλη μια φορά.
- ✓ Ζωγραφίζετε το μισό λαγουδάκι.
- ✓ Προσέχετε, ώστε το διπλωμένο χαρτί να ανοίγει από τη δεξιά πλευρά.
- ✓ Κόβετε το λαγουδάκι γύρω γύρω.
- ✓ Ξεδιπλώνετε το χαρτί.



Ορίστε τέσσερα λαγουδάκια πιασμένα χέρι χέρι! Τώρα μπορείτε να τα χρωματίσετε όπως θέλετε.

Μάθε να γράφεις σωστά την οδηγία με τα έντονα γράμματα.



Σημείωσε το σωστό.

Διπλώνετε ένα χαρτί → στα δύο.

→ στα τρία.

Προσέχετε, ώστε το διπλωμένο χαρτί να ανοίγει από → την αριστερή πλευρά.

→ τη δεξιά πλευρά.



Πήγαινε στο Τετράδιο Εργασιών στις σελίδες 63 και 64 και κάνε τις ασκήσεις 1, 2 και 3.



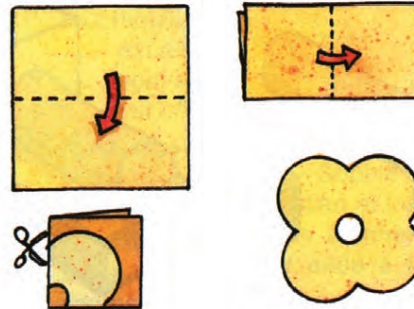
Άσκηση 1

Αντίγραψε στο τετράδιό σου τις παρακάτω οδηγίες βάζοντάς τες στη σωστή σειρά.



Χάρτινο λουλούδι

- 4 ✦ Ξεδιπλώνεις το κομμένο χαρτί.
- 2 ✦ Έπειτα το διπλώνεις ξανά στα δύο.
- 3 ✦ Σχεδιάζεις δύο ημικύκλια, όπως στην εικόνα, και τα κόβεις με το ψαλίδι.
- 1 ✦ Διπλώνεις ένα τετράγωνο χαρτί στα δύο.

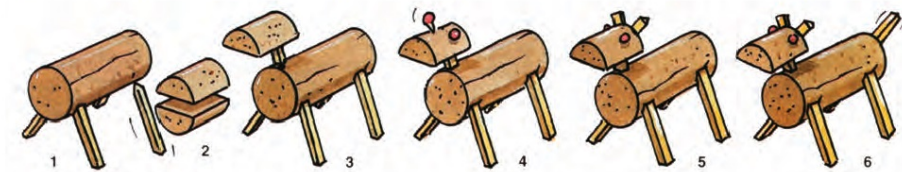


Άσκηση 2

Παρατήρησε τις εικόνες και διάβασε τα υλικά και τις οδηγίες. Υπογράμμισε τα υλικά που θα χρειαστείς, για να φτιάξεις το αλογάκι. Έπειτα βρες και διόρθωσε τα τρία λάθη που υπάρχουν στις οδηγίες.



ξύλο - φελλός - μολύβι - σπέρτα - κοπίδι - ψαλίδι - χάντρες



1. Καρφώνετε ~~τρία~~^{τέσσερα} σπέρτα στον φελλό για πόδια.
2. Κόβετε έναν δεύτερο φελλό στα ~~τρία~~^{δύο} άκρα.
3. Καρφώνετε τον μισό φελλό σε ένα ~~σπέρτα~~^{μισό σπέρτα}, για να φτιάξετε το κεφάλι.
4. Βάζετε δύο κεφαλές σπέρτου για μάτια.
5. Βάζετε δύο μισά σπέρτα για χείλη.
6. Στο τέλος βάζετε ένα σπέρτα για ουρά.



Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας



Άσκηση 3

Συμπλήρωσε τις προτάσεις με τις λέξεις της, τις ή στις.

Ενικός; Το της με ήτα.

Το παράδειγμα για κοίτα:

της καλύβας, της γιαγιάς,

της κουζίνας, της μαμάς.

Στον πληθυντικό θα δεις

γιώτα πάντοτε το **τις**:

τις καλύβες, τις γιαγιάδες,

τις κουζίνες, τις μαμάδες.

Ρένα Καρθαίου

Για να καταλάβεις
πότε βάζουμε **τις** και
πότε **της**, διάβασε
αυτό το ποίημα.



- ❖ Παιξαμε πολλή ώρα **στις**..... τσουλήθρες **της**..... παιδικής χαράς.
- ❖ **Στις**... τρεις η ώρα είχαμε τελειώσει όλες **τις**..... ασκήσεις **της**... αριθμητικής.
- ❖ Δοκιμάσαμε όλες **τις**..... λιχουδιές **της**..... γιαγιάς.
- ❖ Από όλες **τις**..... μέρες **της**..... εβδομάδας μου αρέσει η Κυριακή.
- ❖ **Τις**..... μέρες του καλοκαιριού ο κόσμος ξεχύνεται **στις**..... παραλίες.

22. Πώς γίνεται; Πώς παίζεται;



Αναζητήστε ιδέες για χάρτινες κατασκευές παιχνιδιών ή στολιδιών. Τι θα λέγατε να τις παρουσιάσετε προφορικά στην τάξη; Αν θέλετε, μπορείτε να κάνετε μια έκθεση ή να βάλετε κάποιες από αυτές στην εφημερίδα της τάξης σας!

Μην ξεχάσετε να πείτε τι υλικά χρειάζονται και να περιγράψετε με τη σειρά τι πρέπει να γίνει.



2

Στα παλιά χρόνια τα παιδιά έπαιζαν συχνά στη γειτονιά. Διάβασε παρακάτω...



Ο θείος Ντίνος

Από τότε που ήμουν πιτσιρικάς, θυμάμαι τον θείο τον Ντίνο να λέει: «Α, εσείς, τα σημερινά παιδιά, δεν ξέρετε να παίζετε, να ξεφαντώσετε! Όλη μέρα μπροστά σε μια οθόνη τη βγάζετε. Τι βαρετό! Ενώ εμείς στην ηλικία σας...» Όποτε όμως του έλεγα: «Έλα, θείε, δείξε μας πώς να παίζουμε! Παίξε μαζί μας κρυφτό, επιτέλους», εκείνος έβρισκε διάφορες προφάσεις, για να το αναβάλει: τη μια ήτανε βιαστικός, την άλλη τον πόναγε η μέση του, και

το κυριότερο: «Τι σόι κρυφτό να παίξουμε εδώ μέσα; Όλα είναι διάφανα κι επίπεδα. Πού να κρυφτείς κάτω απ' το γυάλινο τραπέζι; Ενώ τα σπίτια παλιά είχαν μυστικές κρυψώνες, γωνιές ανεξερεύνητες, αποθήκες, πατάρια...». Λέγοντάς τα αυτά, μια σκιά νοσταλγίας απλωνόταν στο πρόσωπό του.

Λένα Θεοδωρακάκου-Μερίκα,
«Πούν' το, πούν' το σαμιαμίδι»,
Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά,
εκδ. Αστήρ

- ☀ Πώς περνούσαν τα παιδιά τον ελεύθερο χρόνο τους παλιά; Πώς τον περνούν σήμερα;
- ☀ Πόσο συχνά βλέπεις τηλεόραση; Αν δεν υπήρχε τηλεόραση, τι θα μπορούσες να κάνεις, για να διασκεδάσεις;
- ☀ Γνωρίζεις άλλα παραδοσιακά παιχνίδια εκτός από το κρυφτό ή τα «μήλα»; Πώς παίζονται;



Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας



3

Στην εφημερίδα «Τα ανήσυχα μολύβια» έχει ανακοινωθεί ένας διαγωνισμός κατασκευής κολάζ με θέμα την Ελλάδα. Για να πάρεις μέρος, δες τους όρους συμμετοχής.



Αν δεν ξέρεις τι σημαίνει η λέξη κολάζ, ψάξε στο λεξικό.

Διαγωνισμός κολάζ

- ✓ Πάρτε ένα μεγάλο γαλάζιο χαρτόνι.
- ✓ Κόψτε φωτογραφίες από διάφορα μέρη της Ελλάδας σε διαφορετικά σχήματα και μεγέθη.
- ✓ Κολλήστε τις φωτογραφίες στο χαρτόνι με τέτοιο τρόπο, ώστε να καλυφτεί όλη η επιφάνειά του.
- ✓ Γράψτε σε μικρά χαρτάκια λέξεις που να περιγράφουν αυτά τα μέρη και συμπληρώστε το κολάζ.
- ✓ Στείλτε το κολάζ στη διεύθυνση: «ΤΑ ΑΝΗΣΥΧΑ ΜΟΛΥΒΙΑ» Τ.Θ. 99999.

Όροι συμμετοχής

Για να πάρετε μέρος στον διαγωνισμό, πρέπει να είστε μέχρι εννιά χρονών. Το κολάζ πρέπει να φτιαχτεί από τουλάχιστον τρία παιδιά και να αποσταλεί μέχρι τις 15 Μαΐου.



Ποιοι είναι οι όροι συμμετοχής στον διαγωνισμό;

Μάθε να γράφεις σωστά την οδηγία με τα έντονα γράμματα.



Πήγαινε στη σελίδα 64 του Τετραδίου Εργασιών και κάνε την άσκηση 4.



Άσκηση 4



Ένα από τα κολλάζ του διαγωνισμού είχε φωτογραφίες από δέκα πόλεις της Ελλάδας. Ψάξε στον παρακάτω πίνακα να βρεις τις πόλεις αυτές και αντίγραφέ τις στις γραμμές δίπλα.

Κ	Ο	Α	Κ	Α	Β	Α	Λ	Α	Ι	ΚΑΒΑΛΑ
Ο	Σ	Λ	Α	Μ	Ι	Α	Σ	Η	Μ	ΛΑΜΙΑ
Ι	Κ	Ο	Μ	Ο	Τ	Η	Ν	Η	Α	ΚΟΜΟΤΗΝΗ
Γ	Η	Ρ	Α	Κ	Λ	Ε	Γ	Ο	Η	ΗΡΑΚΛΕΙΟ
Μ	Π	Α	Τ	Ρ	Α	Π	Ο	Π	Α	ΠΑΤΡΑ
Μ	Α	Τ	Δ	Ρ	Α	Μ	Α	Δ	Ρ	ΔΡΑΜΑ
Ο	Τ	Β	Ο	Λ	Ο	Σ	Μ	Η	Λ	ΒΟΛΟΣ
Φ	Π	Ρ	Ε	Β	Ε	Ζ	Α	Θ	Ζ	ΠΡΕΒΕΖΑ
Ξ	Ν	Α	Υ	Π	Λ	Ι	Ο	Π	Α	ΝΑΥΠΑΛΙΟ
Γ	Φ	Κ	Α	Τ	Ε	Ρ	Ι	Ν	Η	ΚΑΤΕΡΙΝΗ



- 4 Διάβασε το κείμενο που δημοσιεύτηκε στη λογοτεχνική στήλη της εφημερίδας των παιδιών.

Τα χρωματιστά μολύβια



Σήμερα τα χρωματιστά μολύβια έχασαν τα λογικά τους. Πήγε η Ελένη να ζωγραφίσει το περιβόλι.

– Άσε, Ελένη, να το ζωγραφίσουμε εμείς, είπανε εκείνα.

Και τα πράσινα, κόκκινα, κίτρινα μολύβια χρωμάτισαν ένα φανταχτερό περιβόλι. Τα δέντρα πρασίνισαν, οι ντομάτες κοκκίνισαν και τα λεμόνια κιτρίνισαν.

Πήγε η Ελένη να ζωγραφίσει τον ουρανό.

– Άσε, Ελένη, να τον ζωγραφίσουμε εμείς, είπανε πάλι. Κι άστραψε ο ουρανός και γέμισε χρώματα. Τα λουλούδια του περιβολιού, οι ντάλιες, τα τριαντάφυλλα και οι μενεξέδες ανεβήκανε στον ουρανό.

Πήγε η Ελένη να ζωγραφίσει τη θάλασσα.

– Άσε, Ελένη, να τη ζωγραφίσουμε εμείς, είπανε τα άσπρα, ασημιά και σκούρα μολύβια. Και άσπρισαν τα κύματα και γέμισε αφρούς το χαρτί και ασημώθηκαν τα ψάρια και τα κοχύλια.

Γαλάτεια Σουρέλη, «Ο αγέρας παίζει φλογέρα», εκδ. Πατάκη

Πρόσεξε τα ρήματα με τα έντονα γράμματα στο παραπάνω κείμενο.

Μας δείχνουν τι έγινε χάρη στα χρωματιστά μολύβια.

Τώρα συμπλήρωσε τον παρακάτω πίνακα.

Ρήμα	χάνω	χρωματίζω
Εγώ	έχασα	χρωμάτισα
Εσύ	έχασες	χρωμάτισες
Αυτός Αυτή Αυτό	έχασε	χρωμάτισε
Εμείς	χάσαμε	χρωμάτισαμε
Εσείς	χάσατε	χρωμάτισατε
Αυτοί Αυτές Αυτά	έχασαν	χρωμάτισαν

Μάθε να γράφεις σωστά την τελευταία φράση του κειμένου.

▶▶ Πήγαινε στη σελίδα 65 του Τετραδίου Εργασιών και κάνε τις ασκήσεις 5 και 6.





Άσκηση 5

Έλα να παίξουμε με τα ρήματα! Άλλαξε τη μορφή των ρημάτων όπως στο παράδειγμα.

Έκανα συνέχεια
αυτή την εργασία.



Έκανα μια φορά
αυτή την εργασία
και τελείωσα.

λύνω	έλυσα	έλυσα
αρχίζω	άρχιζα	άρχιζα
δένω	έδενα	έδεσα
σκουπίζω	σκούπιζα	σκούπισα
ψήνω	έψηνα	έψησα
θερίζω	θέριζα	θέρισα
ενώνω	ένωνα	ένωσα

Άσκηση 6

Ξαναγράψε το παρακάτω κείμενο αλλάζοντας τα ρήματα με τα έντονα γράμματα όπως στο παράδειγμα.



Μια ομαδική ζωγραφιά

Ο Λουκάς, η Γαλήνη, ο Αρμπέν και η Χαρά αρχίζουν τη δουλειά. Απλώνουν το λευκό χαρτί πάνω στο πάτωμα και το χωρίζουν στα τέσσερα. Καθένας κάνει στο κομμάτι του μια ζωγραφιά. Συνεχίζουν μέχρι να γεμίσουν το χαρτί. Όταν τελειώνουν, διπλώνουν τη ζωγραφιά και τη δένουν με μια χρωματιστή κορδέλα. Τη χαρίζουν στη φίλη τους την Ελένη.

Ο Λουκάς, η Γαλήνη, ο Αρμπέν και η Χαρά άρχισαν τη δουλειά. Απλώσαν το λευκό χαρτί πάνω στο πάτωμα και το χώρισαν στα τέσσερα. Καθένας έκανε στο κομμάτι του μια ζωγραφιά. Συνέχισαν μέχρι να γεμίσουν το χαρτί. Όταν τελείωσαν, δίπλωσαν τη ζωγραφιά και την έδεσαν με μια χρωματιστή κορδέλα. Τη χάρισαν στη φίλη τους την Ελένη.



Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας



5

Τα παιδιά αποφάσισαν να ρωτήσουν τους μεγάλους για παιχνίδια που έπαιζαν, όταν ήταν μικροί. Έμαθαν αρκετά παιχνίδια και κάποια θα τα βάλουν στην εφημερίδα τους. Διάβασε παρακάτω πώς παίζεται ένα από αυτά.

Η μικρή Ελένη

Στο κέντρο ενός κύκλου κάθεται ένα κορίτσι που εκείνη τη στιγμή παίρνει το όνομα της μικρής Ελένης (και κάνει ότι κλαίει). Τα υπόλοιπα παιδιά πιασμένα χέρι χέρι γυρίζουν γύρω της και τραγουδούν:

Η μικρή Ελένη κάθεται και κλαίει
γιατί δεν την παίζουνε οι φιλενάδες της.
Σήκω επάνω, κλείσε τα ματάκια σου,
κοίταξε τον ήλιο και ψάξε να μας βρεις.



Τη στιγμή αυτή ο κύκλος χαλάει, το κορίτσι που κάνει την Ελένη σηκώνεται με κλειστά μάτια, υψώνει το κεφάλι προς τον ήλιο κι έπειτα προσπαθεί να πιάσει κάποιο απ' τα παιδιά. Όταν πιάσει ένα κορίτσι, προσπαθεί (με κλειστά πάντα μάτια) να το αναγνωρίσει, για να πάρει τη θέση της μικρής Ελένης και να συνεχιστεί το παιχνίδι.

Από το βιβλίο «Φτου ξελεφετερία»
του δημοτικού σχολείου Σφακιωτών
Λευκάδας



Πώς λέγεται το παιχνίδι;



Πώς παίζεται; Ποιοι είναι οι κανόνες του;



Πώς συνεχίζεται το παιχνίδι;

Μάθε να λες **απέξω** και να γράφεις **σωστά** το τραγούδι που λένε τα παιδιά, όταν παίζουν τη «μικρή Ελένη».

22. Πώς γίνεται; Πώς παίζεται;



Ρωτήστε και εσείς τους μεγαλύτερους αν γνωρίζουν παρόμοια παιχνίδια. Μπορείτε να τα συγκεντρώσετε και να τα παρουσιάσετε στην τάξη ή να τα καταγράψετε και να τα βάλετε στο διαδίκτυο με τη βοήθεια του δασκάλου ή της δασκάλας σας. Δε θα ήταν ωραία ιδέα να οργανώσετε μια μέρα παιχνιδιού και να καλέσετε και άλλα παιδιά, για να παίξετε όλοι μαζί αυτά τα παιχνίδια;



- 6 Παρατήρησε πώς από την ένωση των δύο παρακάτω προτάσεων με το **και** δημιουργείται μια καινούρια, μεγαλύτερη πρόταση. Τι συμβαίνει με το υπογραμμισμένο μέρος της κάθε πρότασης;

Τα παιδιά χαράζουν έναν κύκλο.

Τα παιδιά στήνουν πέντε κεραμίδια το ένα πάνω στο άλλο.

Τα παιδιά χαράζουν έναν κύκλο **και** στήνουν πέντε κεραμίδια το ένα πάνω στο άλλο.



Μπορείς να κάνεις και εσύ το ίδιο με τις παρακάτω προτάσεις;

✓ Η δασκάλα δείχνει εικόνες. + Η δασκάλα γράφει στον πίνακα τις ιδέες των παιδιών.

Η δασκάλα δείχνει εικόνες και γράφει στον πίνακα τις ιδέες των παιδιών.

✓ Τα παιδιά κυνηγούν το ένα το άλλο. + Τα παιδιά κρύβονται ανάμεσα στα δέντρα.


Τα παιδιά κυνηγούν το ένα το άλλο και κρύβονται ανάμεσα στα δέντρα.



Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας



Διάβασε αυτά που γράφει
ο πίνακας και σημείωσε
τι έμαθες.

Έμαθα...	Πολύ καλά 	Αρκετά καλά 
Έμαθα να διαβάζω και να ακολουθώ οδηγίες κατασκευής.		
Έμαθα να διαβάζω και να ακολουθώ τους κανόνες ενός παιχνιδιού.		
Έμαθα να δίνω οδηγίες κατασκευής προφορικά και γραπτά.		
Έμαθα να σχηματίζω τον αόριστο χρόνο των ρημάτων σε -ω .		
Έμαθα να ξεχωρίζω μεταξύ τους τα τις , της και στις .		
Έμαθα να συνδέω προτάσεις με το και .		



Τα παιχνίδια του αγέρα

Τρέλες που κάνει σήμερα τ' αγέρι!
Δέντρα, λουλούδια, γίνανε άνω κάτω.
Μου βούτηξε το κέντημα απ' το χέρι
και σκέπασε τον κοιμισμένο γάτο.

Τα ρούχα τ' απλωμένα, κούνια μπέλα...
Φτερούγισε το σάλι της γιαγιάς.
Και να η μεταξωτή μου ροζ κορδέλα
φιογκάκι στην κορφή της λεμονιάς.

Τι κέφια που 'χει σήμερα τ' αγέρι!
Ποτήρια σπάει, στα πιάτα μας βουτά
κι η εφημερίδα, απ' του παππού το χέρι,
τρελό πουλί, στα σύννεφα πετά!

Ντίνα Χατζηνικολάου

δραστηριότητες



Ποια σημεία του ποιήματος σου θυμίζουν εικόνες που κι εσύ έζησες κάποια μέρα που φυσούσε; Πού ήσουν και με ποιον;



Προσπάθησε να θυμηθείς ήχους που άκουσες όταν φυσούσε αέρας. Ποια αντικείμενα θα χρησιμοποιούσες για να τους αποδώσεις; Μπορείς να χρησιμοποιήσεις και τη φωνή σου.



Για να φτιάξεις ένα φουρφούρι σαν αυτό του ζωγράφου Φασιανού, πάρε ένα χαρτόνι και σχεδίασε τρεις φιγούρες, όπως ο καλλιτέχνης. Αφού τις κόψεις και τις χρωματίσεις, στερέωσέ τις με μια πινέζα σε ένα ξυλάκι.



Έργο του
Αλέκου
Φασιανού



Γίνε αγέρας και με τους φίλους σου «παίξε» το ποίημα. Αν θέλεις και μουσική συνοδεία, μπορείς να χρησιμοποιήσεις το Καλοκαίρι από το έργο του Αντόνιο Βιβάλντι *Οι Τέσσερις Εποχές*, εφόσον υπάρχει το CD στο σχολείο σου.